

Vejledning om tilskud vedr. projektilskud for bevillingsåret 2025

**Vejledningen er rettet mod ansøgere
samt tilskudsmodtagere og deres revisorer**

Indholdsfortegnelse

1	Om vejledningen	2
2	Fondens formål og strategi	2
3	Om fonden	2
4	Støttemuligheder i henhold til statsstøttere reglerne	3
5	Hvem kan modtage tilskud?	4
5.1	Partnerskabsprojekter	5
6	Bevillingsperiodens længde	5
7	Ansøgningsprocedure og -frister	6
8	Fondens behandling af ansøgningerne	6
8.1	Partshøring ved ekstern faglig vurdering	6
9	Tilskudsberettigede projektudgifter i bevillingsperioden	7
9.1	Moms	9
10	Om samfinansierede projekter	10
10.1	Der kan efter konkret vurdering afviges fra proportionel finansiering af projektets udgifter	10
10.2	Særligt om flerårige, samfinansierede projekter	11
11	Kommunikation og brug af logo vedrørende støttede projekter	11
11.1	Særligt om støtte til forskning og udvikling	11
12	Ændringer i projektet	11
12.1	Ændring af projektindhold	12
12.2	Ændring af budgettet	12
12.3	Forsinkelser i projektafviklingen - projektførlængelse	13
12.4	Overdragelse af tilsagnet	13
13	Udbetaling af tilskud	13
14	Afrapportering	14
15	Revision	14
16	Effektvurdering	14
17	Offentlighed om fondens tilskud	14
17.1	Tavshedspligt	15
17.2	Fondens behandling af personoplysninger	15
18	Skatteforhold	15
19	Klageadgang	15
20	Vejledning om revision af tilskudsregnskaber	15
20.1	Lovgrundlaget	15
20.2	Finansiell revision – tilskudsregnskabs korrekthed	16
20.2.1	Udgifter og indtægter	17
20.3	Juridisk-kritisk revision	18
20.4	Forvaltningsrevision – projektets omkostningsbevidsthed	18
20.5	Særligt om samfinansierede projekter	19
20.6	Hvad skal tilskudsmodtager gøre?	20
21	Yderligere oplysninger	20
Bilag 1 Definition af kriseramt virksomhed – uddrag af KFO 702/2014		
Bilag 2 Landbrugsstyrelsens vejledning om definitionen af en forsknings- og videnformidlingsinstitution		
Bilag 3 Definition af mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder – uddrag af KFO 702/2014		

Vejledning om tilskud

1 Om vejledningen

Denne vejledning har til formål at oplyse ansøgere samt tilskudsmodtagere og deres revisorer om de regler og vilkår, der gælder for ansøgninger til fonden, anvendelse af tilskud og efterfølgende afrapportering for anvendt tilskud.

2 Fondens formål og strategi

Fondens overordnede formål er at styrke hesteholdets udviklingsmuligheder. Projekterne skal bredt komme landbrugerhvervet til gavn. Det betyder blandt andet, at forskningsresultater skal lægges åbent frem, at afsætningsfremme skal komme alle eller en betydelig del af landmændene til gode, og at rådgivningsaktiviteter skal være tilgængelige for alle relevante producenter.

Fondens midler skal anvendes i overensstemmelse med landbrugsstøtteleven, jf. [Lovbekendtgørelse nr. 115 af 6. februar 2020](#). Midlerne kan i henhold til lovens § 7, stk. 1, anvendes til finansiering af foranstaltninger under følgende hovedformål:

• afsætningsfremme	• sygdomsforebyggelse
• forskning og forsøg	• sygdomsbekæmpelse
• produktudvikling	• dyrevelfærd
• rådgivning	• kontrol
• uddannelse	• medfinansiering af initiativer under EU-programmer

Fondens bestyrelse har på baggrund af lovgrundlaget fastlagt en fireårig strategi for bevillingsårene 2022 – 2025. Strategien indeholder blandt andet en beskrivelse af fondens strategiske målsætninger samt tildelingskriterier.

Forud for de årlige ansøgningsrunder vil bestyrelsen tage stilling til, om der er behov for justeringer i strategien. På baggrund af strategien, fondens opslag for ansøgningsrunden og indkomne ansøgninger afgør fondens bestyrelse, hvilke projekter der skal støttes. Bestyrelsens vurdering beror på et samlet skøn inden for de i strategien og opslagene angivne rammer.

3 Om fonden

Fonden er en særlig forvaltningsmyndighed oprettet ved lov og undergivet den offentligretlige regulering, herunder forvaltningsloven, offentlighedsloven, miljøoplysningsloven, databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Fonden er således undtaget fra fondslovgivningen.

Fonden ledes af en bestyrelse, som er udpeget af fødevarerministeren for en fireårig periode. I bestyrelsen sidder seks repræsentanter for jordbrugserhvervet og fem repræsentanter for offentlige interesser. Der henvises til fondens hjemmeside for information om medlemmerne af bestyrelsen.

Til finansiering af projekter opkræver fonden produktionsafgifter hos hesteejere ved slagtning, destruktion og eksport af heste. Dertil søger fonden hvert år medfinansiering fra Promilleafgiftsfonden for landbrug. Dette tilskud samt provenuet fra afgifterne fordeles på de af fonden støttede projekter. Størrelsen på afgifter og tilskuddet fra Promilleafgiftsfonden kan ses af fondens budgetter og regnskaber.

Fonden administreres af fondssekretariatet i Landbrug & Fødevarer. Landbrugsstyrelsen under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri fører tilsyn med fonden.

Fonden er én ud af de i alt 13 produktions- og promilleafgiftsfonde inden for jordbruget: Promilleafgiftsfonden for landbrug, Promilleafgiftsfonden for frugtavl og gartneribruget, Fonden for økologisk landbrug, Svineafgiftsfonden,

Mælkeafgiftsfonden, Planteafgiftsfonden, Fjerkræafgiftsfonden, Kvægaftsfonden, Produktionsafgiftsfonden for frugt og gartneriprodukter, Kartoffelafgiftsfonden, Frøafgiftsfonden, Hesteafgiftsfonden samt Sukkerroefgiftsfonden.

De respektive fondes hjemmesider kan tilgås via [Landbrugetsfonde.dk](https://landbrugetsfonde.dk)

4 Støttemuligheder i henhold til statsstøttere reglerne

Fondens midler skal anvendes i overensstemmelse med [Landbrugsstøtteleven](#), [Bekendtgørelse om støtte til fordel for primær jordbrugsproduktion og forarbejdning af landbrugsprodukter omfattet af EU's statsstøttere regler og finansieret af landbrugets promille- og produktionsafgiftsfonde m.v.](#) (Aktivitetsbekendtgørelsen) og [Bekendtgørelse om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet](#) (Administrationsbekendtgørelsen) samt EU's statsstøttere regler. Der henvises også til oversigten med lovgrundlaget på fondens hjemmeside.

EU's statsstøttere regler sikrer fælles rammer for offentlig støtte i hele EU. Grundlaget for statsstøttere reglerne er EUF-traktatens regler vedrørende konkurrenceforvridning.

Statsstøtte er som hovedregel forbudt, når den ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner i det omfang, den påvirker samhandlen mellem medlemsstaterne. Statsstøttere reglerne er i princippet alle undtagelsesregler, der giver lov til visse former for støtte på trods af traktatens generelle forbud mod statsstøtte.

Landbrugsstøtteleven giver mulighed for, at fonden kan yde tilskud til projekter under de hovedformål, som er angivet i afsnit 2, dvs.: Afsætningsfremme, forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, sygdomsforebyggelse, sygdomsbekæmpelse, dyrevelfærd, kontrol og medfinansiering af initiativer under EU-programmer.

Projekter under disse hovedformål skal overholde EU's statsstøttere regler. Dette vil primært blive vurderet med udgangspunkt i aktivitetsbekendtgørelsen.

Aktivitetsbekendtgørelsen er en udmøntning af EU-Kommissionens statsstøttegodkendelse af 17. december 2020, jf. statsstøttesag SA.57228 om promille- og produktionsafgiftsfonde i landbruget i Danmark.

De aktivitetsområder, som er omfattet af godkendelsen, er sammenfattet under følgende kapitler i aktivitetsbekendtgørelsen:

- Kapitel 2: Støtte til videnuudveksling og informationsaktioner samt rådgivning
- Kapitel 3: Støtte til forskning og udvikling
- Kapitel 4: Støtte til fremstødsforanstaltninger for landbrugsprodukter
- Kapitel 5: Støtte til kvalitetsordninger
- Kapitel 6: Støtte til sygdomsforebyggelse og -bekæmpelse i forbindelse med dyresygdomme, planteskadegørere og invasive ikkehjemmehørende arter

Der henvises til aktivitetsbekendtgørelsen for yderligere oplysninger om tilskud og vilkår for tilskud.

Udover ovennævnte muligheder kan fonden give tilskud til:

- Projekter, som ikke medfører risiko for konkurrenceforvridning mellem medlemslande
- Konkurrenceforvridende projekter under de minimis-reglerne

Kort om de minimis

EU-Kommissionen har sat en beløbsgrænse for, hvor meget en virksomhed, stor som lille, kan modtage, før støtten kan betragtes som konkurrenceforvridende.

Fonden kan yde støtte efter to de minimis-forordninger for henholdsvis primærlandbruget og den generelle.

Ifølge [Kommissionens forordning nr. 2019/316 af 21. februar 2019](#) om ændring af [1408/2013 af 18. december 2013](#) om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren er beløbsgrænsen for primærproducenter 20.000 euro over tre år.

Støtte [under Kommissionens forordning nr. 2023/2831 af 13. december 2023 \(den generelle\) om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde på de minimis-støtte](#) betyder, at en virksomhed kan modtage støtte på op til 300.000 euro over tre år.

Ved tildeling af tilskud under de minimis-forordningerne skal der afgives erklæring om hidtidig modtaget tilskud ydet efter reglerne om de minimis.

5 Hvem kan modtage tilskud?

Ansøger / tilskudsmodtager skal være en juridisk enhed. Virksomhedens navn, virksomhedsform, etableringsår, CVR-nummer og adresse samt størrelse skal fremgå af ansøgningen.

Derudover er der nedenstående forhold, som ansøger skal være opmærksom på.

- Der kan ikke ydes tilskud til kriseramte virksomheder. Det følger af statsstøttegodkendelsen og aktivitetsbekendtgørelsens § 3, stk. 2.

Ansøger skal derfor i ansøgningen afgive erklæring om, at den virksomhed, som ansøger er en del af, ikke er kriseramt. En kriseramt virksomhed er en virksomhed, for hvilken mindst én af de omstændigheder, der er nævnt i art. 2, nr. 14, litra a) -d) i [Kommissionens forordning 702/2014](#), gælder. Definitionen er vedlagt som bilag 1 til denne vejledning.

Det bemærkes, at ansøger i perioden fra ansøgningens indsendelse til modtagelse af en afgørelse skal underrette fonden, såfremt ansøger bliver kriseramt.

Som virksomhed betragtes i denne sammenhæng enhver enhed, uanset dens retlige form, der udøver en økonomisk aktivitet, jf. bilag I, artikel 1, i forordningen.

Det bemærkes, at der gælder undtagelser til bestemmelsen i § 3, stk. 2 om, at der ikke kan ydes tilskud til kriseramte virksomheder. Undtagelserne fremgår af § 3, stk. 3 og 4, og vedrører bl.a. virksomheder, der er kriseramt på grund af angreb af skadegørere, hvortil der kan ydes støtte i henhold til aktivitetsbekendtgørelsens kapitel 6.

- Der kan ikke ydes tilskud til en ansøger, der ikke har efterkommet et krav om tilbagebetaling af tilskud, som EU-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked. Det følger af EU's statsstøttegodkendelse og fremgår af aktivitetsbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Ansøger skal derfor i ansøgningen afgive erklæring om, at den virksomhed, som ansøger er en del af, har efterkommet ethvert krav om tilbagebetaling af tilskud, som Europa-Kommissionen ved en tidligere afgørelse har erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

- Støtte til forsknings- og udviklingsprojekter, jf. kapitel 3 i aktivitetsbekendtgørelsen kan alene ydes til forsknings- og videnformidlingsorganisationer. Ansøger skal derfor i ansøgningen afgive erklæring om, at ansøger lever op til kriterierne for at være en forsknings- og videnformidlingsorganisation.

En forsknings- og videnformidlingsorganisation er en enhed, uanset dens retlige status eller finansieringsform, hvis primære mål er at drive selvstændig grundforskning eller industriel forskning eller foretage eksperimentel udvikling, som defineret i rammebestemmelserne for støtte til forskning, udvikling og innovation), og formidle resultaterne heraf bredt gennem undervisning, offentliggørelse eller videnoverførsel. Hvis organisationen tillige udøver økonomiske aktiviteter, skal der føres særskilte regnskaber for omkostninger og indtægter ved disse økonomiske aktiviteter. Virksomheder, som kan øve indflydelse på en sådan enhed, må ikke have privilegeret adgang til enhedens forskningskapacitet eller til de forskningsresultater, der opnås.

Definitionen er nærmere beskrevet i Landbrugsstyrelsens vejledning, som er vedlagt som bilag 2. Vejledningen er desuden tilgængelig på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

- En ansøgning om tilskud skal indeholde oplysning om virksomhedens størrelse. Det følger af EU's statsstøttegodkendelse og fremgår af aktivitetsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2.

En ansøger kan enten være en SMV, dvs. tilhøre kategorien af mikrovirksomheder, små - og mellemstore virksomheder, eller være en stor virksomhed. En stor virksomhed er en virksomhed, der ikke opfylder kriterierne for at være en SMV.

Definitionen af en SMV fremgår af bilag I, artikel 2, i [Europa-Kommissionen forordning 702/2014](#), og opgøres i henhold til bilag I, artikel 2-6, i forordningen. Definitionen af en SMV er vedlagt som bilag 3 til denne vejledning.

Det bemærkes, at som virksomhed betragtes i denne sammenhæng enhver enhed, uanset dens retlige form, der udøver en økonomisk aktivitet, jf. bilag I, artikel 1, i forordningen.

5.1 Partnerskabsprojekter

Som udgangspunkt ansøges og gennemføres et projekt med én projektejer. Dette er afspejlet i fondens ansøgningsskema, hvor det er muligt at anføre én ansøger, der har ansvar for at gennemføre projektet, og som har budgetansvaret.

Deltager andre ligeværdige partnere, som har ansvar for egne selvstændige aktiviteter og tilhørende budget, skal der indsendes en ansøgning pr. partner. Hver partner skal leve op til fondens krav, jf. ovenstående afsnit 5.

Ansøgningerne fra de respektive partnere ansøges med samme projekttitel, hvorved det tydeliggøres, at ansøgningerne vedrører samme projekt.

Ved en prioritering af projektet vil fonden udstede et tilsagn til hver af de respektive partnere. De enkelte partnere skal ligeledes hver især afrapportere til fonden efter bevillingsperiodens udløb.

6 Bevillingsperiodens længde

Fondens bevillinger er som udgangspunkt etårige og bevilges for ét kalenderår dvs. for perioden 1. januar – 31. december.

Tilskuddet kan kun dække projektudgifter, som vedrører aktiviteter, der gennemføres i bevillingsperioden.

Hvis der er tale om en indsats, som forløber over flere år, træffer fonden kun beslutning om den del af projektet, der gennemføres i kalenderåret for den pågældende ansøgningsrunde. Fonden kan ikke give tilsagn om tilskud til aktiviteter i senere faser i projektet i de efterfølgende år.

7 Ansøgningsprocedure og -frister

Fonden har minimum én årlig ansøgningsrunde. Ansøgningsfrister fastlægges årligt og ligger typisk senest i august, hvor der søges om tilskud for det efterfølgende kalenderår.

Annoncering af ansøgningsrunder foregår via fondens hjemmeside, statens tilskudsportal [Statens Tilskudspuljer - Forside \(statens-tilskudspuljer.dk\)](https://statens-tilskudspuljer.dk), fondens nyhedsbrev og evt. andre medier.

Som hovedregel er opslag og ansøgningsmateriale tilgængeligt på fondens hjemmeside senest to måneder før ansøgningsfristen.

Hvis en ansøger ønsker at søge om tilskud til flere projekter, skal der indsendes en ansøgning for hvert projekt.

Ansøgningsskemaet findes på fondens hjemmeside. Skemaet består af tre dele: Del 1 er et hovedskema med basisoplysninger om projektet og ansøger, Del 2 er projektbeskrivelsen mv. og Del 3 er projektøkonomiskemaet. Vejledning til udfyldelse af Del 2 og Del 3 fremgår af dokumenterne. Der henvises således hertil.

De tre dele skal forud for indsendelsen samles i ét pdf-dokument. Det er dette dokument, som tilgår bestyrelsen.

Til brug for fondens registrering af ansøgningen er der i skemaerne lagt felter/koder ind. Det er derfor vigtigt, at der samtidig med pdf-dokumentet fremsendes Del 1 (Word-version), Del 2 (Word-version) og Del 3 (Excel-version).

Evt. program til at samle de tre dele i PDF-format: <https://www.adobe.com/acrobat/online/merge-pdf.html>

8 Fondens behandling af ansøgningerne

Med afsæt i fondens strategi og opslag gennemgår og vurderer bestyrelsen de indkomne ansøgninger og træffer på den baggrund beslutning om tilsagn og afslag.

Bestyrelsens vurdering af de enkelte projekter beror på et samlet skøn inden for de i strategien og opslaget angivne rammer for ansøgningsrunden. Alle ansøgere vil få skriftlig besked.

Fonden giver i første omgang et tilsagn om tilskud med et forbehold for vedtagelsen af finansloven for det pågældende bevillingsår. Når finansloven er godkendt, vil tilskudsmodtagere få besked om, at tilsagnet er endeligt. Udgifter, der afholdes inden det endelige tilsagn foreligger, sker for egen risiko. Der kan være undtagelser herfra. Det vil af fondens tilsagn fremgå om tilsagnet er betinget af finanslovens vedtagelse.

8.1 Partshøring ved ekstern faglig vurdering

Hvis der indhentes ekstern faglig vurdering af et projekt, får ansøger i en partshøring mulighed for at kommentere den eksterne vurdering. Det sker med henblik på at afklare, om den eksterne vurdering er baseret på misforståelser i forhold til ansøgningen. Et partshøringssvar kan give anledning til, at partshøringssvaret forelægges den/de, der har foretaget den eksterne faglige rådgivning med henblik på yderligere kommentering. Den eksterne vurdering vil tilgå fondens bestyrelse.

9 Tilskudsberettigede projektudgifter i bevillingsperioden

Fondens bevillinger er etårige og følger kalenderåret. Der skal opstilles et realistisk budget for bevillingsperioden.

Projektets samlede budget for bevillingsperioden anføres inden for de hovedposter, som fremgår af budgetschemaet.

- Intern løn hos ansøger / tilskudsmodtager
- Ekstern bistand (underleverandør)
- Udstyr og dyr
- Øvrige projektudgifter
- Administrative omkostninger / Overhead
- Indtægter

De tilskudsberettigede udgifter skal være direkte forbundet med projektet og nødvendige for projektets gennemførelse. Der skal være sammenhæng mellem projektets aktiviteter, jf. projektbeskrivelsen, og de udgifter, som indgår i budgettet. Der kan fx kun indgå udgifter til indkøb af såsæd, hvis det af projektbeskrivelsen fremgår, at der gennemføres markforsøg. Der kan kun indgå udgifter til formidling, fx lay-out og trykning, hvis det af projektbeskrivelsen fremgår, at der skal udarbejdes en publikation.

Kun udgifter medtaget i budgettet er tilskudsberettigede. Hvis der i budgettet fx ikke er medtaget mødeudgifter, kan tilskuddet ikke dække finansieringen heraf, uanset om mødeudgifter er en tilskudsberettiget udgift.

Der henvises til afsnit 12.2 om muligheden for at få godkendt nye udgifter.

Ved fastlæggelsen af projektets aktiviteter og tilhørende budget skal der tages skyldige økonomiske hensyn, herunder krav om at udvise sparsommelighed. Det betyder, at varer og tjenesteydelser skal købes på den mest økonomiske måde dvs. at der ikke betales en højere pris end markedsprisen. Det er forhold, som tilskudsmodtagers revisor skal vurdere i forbindelse med revision af tilskudsregnskaber, jf. vejledningens afsnit om forvaltningsrevision – projektets omkostningsbevidsthed.

Udgifter, som medtages i budgettet, skal vedrøre aktiviteter, som gennemføres i bevillingsåret. Udgifter kan dog godt betales efter udløbet af bevillingsperioden fx 15. januar i det efterfølgende år.

Anden projektf finansiering, herunder egenfinansiering, skal fremgå af budgettet, hvorved projektets samlede finansiering fremgår.

Anden finansiering i form af "in kind" skal dog ikke medtages i budgettet, men skal omtales i projektøkonomiskemaet under punktet om overordnede bemærkninger til projektets udgifter og finansiering.

Hvis der ved regnskabsaflæggelsen konstateres et større merforbrug dvs. et større "tilskudsgrundlag" set i forhold til budgettet jf. ansøgningen vil merudgifterne skulle dækkes af tilskudsmodtager. Denne egenfinansiering eller evt. anden finansiering skal fremgå af tilskudsregnskabet. Fonden kan aldrig udbetale mere i tilskud i et givent bevillingsår, end der er bevilget i det pågældende år.

Udgifter til intern løn hos ansøger / tilskudsmodtager

Under Intern løn kan der medtages udgifter til ansøgers medarbejdere. I lønnen kan indgå de almindelige lønelementer, der sædvanligvis er knyttet til ansættelsesforholdet. Lønudgiften kan beregnes individuelt eller på baggrund af gennemsnitslønninger. Hvis lønnen beregnes individuelt, skal den være baseret på de faktisk udbetalte lønudgifter inklusive sociale bidrag til de konkrete medarbejdere, som arbejder på projektet.

Hvis lønnen beregnes på baggrund af gennemsnitslønninger, skal det ske i form af en opdeling på afdelingsniveau i personalegrupper fx konsulenter, teknikere, koordinator/sekretær, studentermedhjælpere. Medtagne lønudgifter kan ikke overstige de faktisk udbetalte lønudgifter inklusiv sociale bidrag på afdelingsniveau.

Lønudgifter kan indregnes på grundlag af en beregnet timesats, hvor der anvendes en beregningsteknisk årsnorm, som kan oplyses i specifikationen af intern løn i Del 3 med projektøkonomi.

Udgifter til aflønning af ejere af private virksomheder, der ikke udtager løn i virksomheden, kan medregnes til en timesats på maksimalt 350 kr.

Det er en forudsætning for dækning af intern løn, at der tidsregistreres, som sikrer dokumentation for anvendt tid.

Medtagne lønudgifter kan ikke overstige de faktisk udbetalte lønudgifter inklusiv sociale bidrag.

Udgifter til ekstern bistand (underleverandør)

Der kan indkøbes ekstern bistand (underleverandører), som er nødvendig for projektets gennemførelse.

Når der indkøbes ekstern bistand til at bidrage til opgaveløsningen fx analyser og konsulentbistand, skal det af ansøgningen fremgå, hvilken ekstern bistand, der gøres brug af og til hvilke opgaver.

Ved indkøb af ekstern bistand er det ansøger, som har retten til at anvende det leverede.

Indkøb skal foretages under hensyntagen til en forsvarlig økonomisk forvaltning, herunder at indkøb foretages på sagligt grundlag og uden private interessehensyn mv. Offentlige tilskudsmodtagere skal desuden tage hensyn til udbudsreglerne.

Hvis ansøger budgetterer med udgifter fra en enhed, der har sammenfaldende interesser med ansøger i form af indbyrdes ejerforhold, familiemæssige relationer, bestemmende indflydelse eller en fælles tilknytning til samme større organisatoriske enhed, skal det være kostprisen, der budgetteres og afregnes med.

Udgifter til udstyr og dyr

Hvis der er behov for indkøb af projektrelevant udstyr og dyr, skal der redegøres herfor.

Udgifter til køb af udstyr og dyr er støtteberettigede i det omfang, hvor de afholdes til projektet og i den periode, de anvendes til det støttede projekt. Det er dermed kun afskrivningsudgifter i det pågældende bevillingsår beregnet på grundlag af alment anerkendt regnskabspraksis, som er støtteberettigede. I budgettet oplyses både værdi før afskrivning og værdi efter (scrapværdi) ved bevillingsperiodens afslutning, hvormed den støtteberettigede udgift bliver beregnet.

Indkøb skal foretages under hensyntagen til en forsvarlig økonomisk forvaltning, herunder at indkøb foretages på sagligt grundlag og uden private interessehensyn mv. Offentlige tilskudsmodtagere skal desuden tage hensyn til udbudsreglerne.

Er der tale om leje af udstyr og dyr, skal udgiften medtages under øvrige projektudgifter, og anføres som leje af det pågældende udstyr og dyr.

Øvrige projektudgifter

Øvrige projektudgifter, som er nødvendige for projektets gennemførelse, skal specificeres i ansøgningen.

Indkøb skal foretages under hensyntagen til en forsvarlig økonomisk forvaltning, herunder at indkøb foretages på sagligt grundlag og uden private interessehensyn mv. Offentlige tilskudsmodtagere skal desuden tage hensyn til udbudsreglerne.

Øvrige udgifter kan for eksempel være:

- Materialer som anvendes i projektet, og som ikke kan genbruges efter projektet. Det kan være forsøgsmaterialer såsom såsæd og foder.
- Leje af udstyr, dyr, faciliteter o.l.
- Mødeudgifter – lokaleleje og forplejning
- Medarbejderes rejseudgifter. Kørsel i egen bil skal ske efter statens lave takst.
- Medarbejderes deltagelse i konferencer o.l. som har betydning for at gennemføre de planlagte aktiviteter i projektet, herunder deltagergebyr, rejseomkostninger, overnatning o.l.
- Revisionsudgifter.

Indtægter i projektperioden

Forventede indtægter, kreditnotaer og rabatter skal fratrækkes udgifterne. Indtægter kan fx være deltagerbetaling til et arrangement.

Hvis der i løbet af projektperioden opnås indtægter, som ikke indgik i budgettet, medtages indtægterne i projektregnskabet, hvorved det samlede tilskudsgrundlag reduceres.

Administrative omkostninger / overhead som finansieres af projektet

Dokumenterede administrative omkostninger / overhead kan dækkes af fonden. Der kan i beregningen af overhead alene medregnes udgifter, som udgør en integreret del af den tilskudsberettigede aktivitet.

Omkostningerne, som indgår i beregningen af overhead, skal være afholdte og betalt ved regnskabsaflæggelsen.

Overhead er som udgangspunkt en forholdsmæssig andel af de udgifter, der er nødvendige for tilskudsmodtagers faglige aktiviteter, men som ikke kan henføres til specifikke aktiviteter eller forretningsområder. Det er typisk udgifter til el, vand, varme, kontorhold, husleje, bogholderi, regnskab, administration og lignende.

Der skal være et økonomisk rimeligt og sædvanligt forhold mellem projektets aktiviteter og det dertil knyttede overhead.

Hvis der af tilskuddet søges om finansiering af overhead/administrative omkostninger som en del af ansøgers tilskudsberettigede aktiviteter, skal dette fremgå af budgetschemaet. Det skal i ansøgningen desuden oplyses, hvilke udgifter der er medtaget i beregningen af administrative omkostninger / overhead. Kravet gælder for alle typer af tilskudsmodtagere, dvs. også for statsinstitutioner og universiteter.

Overhead kan opgøres og medregnes på følgende to måder:

- Model I: Administrative omkostninger/overhead er beregnet og fordelt i henhold til internt timeforbrug og lønudgifter på det enkelte projekt.
- Model II: Administrative omkostninger/overhead er beregnet som en procentandel af projektets tilskudsgrundlag.

9.1 Moms

Det skal i ansøgningen angives om budgettet er med eller uden moms. Eventuelle bemærkninger om moms kan anføres i ansøgningsskemaets del 3 Projektøkonomi under punktet om overordnede bemærkninger til projektets udgifter og finansiering.

Fonden kan ikke dække moms, som tilskudsmodtager opnår fradrag for hos SKAT. Moms på udgifter, som kan fradrages, kan derfor ikke indgå i de støtteberettigede udgifter.

Herudover er tilskudsmodtagers moms- og skatteforhold fonden uvedkommende.

10 Om samfinansierede projekter

Statsstøttereglerne indeholder særlige regler om modtagelse af støtte fra flere kilder til samme projekt – også kaldet kumulering af støtte. Ansøger skal være opmærksom på, at samfinansiering med andre offentlige tilskudsordninger kan kræve særskilt hjemmel og have konsekvenser for, hvilke udgifter, der kan støttes. Ligeledes vil der være loft over den samlede støtte, der må ydes, hvis støtte kumuleres. Loftet kan være sat som et maksimumbeløb eller en procentvis støtteintensitet. Medmindre andet er udtrykkeligt angivet i reglerne for den ordning, der samfinansieres med, tillader EU's statsstøtteregler, at de samme støtteberettigede omkostninger, hvad enten de overlapper helt eller delvist – kan kumuleres. Det er en betingelse, at det samlede beløb pr. udgift ikke medfører en overskridelse af den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb, som EU-reglerne tillader.

Ansøger har ansvar for at oplyse i ansøgningsskemaets Del 3 Projektøkonomi, om der søges andre offentlige midler samt selv at undersøge, hvilke krav der stilles i den lovgivning, som fondens midler skal samfinansiere.

Når et projekt samfinansieres med fx 70 pct. fra fonden og 30 pct. fra anden side herunder egenfinansiering, finansieres alle udgifter som udgangspunkt efter samme fordeling. Der kan i særlige tilfælde afviges herfra.

Når der er flere tilskudsydere/finansieringskilder herunder egenfinansiering i et projekt, skal et eventuelt underforbrug ved regnskabsaflæggelsen som udgangspunkt fordeles forholdsmæssigt, så forholdet mellem de forskellige finansieringskilder forbliver intakt. Der kan i særlige tilfælde afviges herfra, herunder ved at ansøge om budgetændringer i løbet af støtteåret jf. afsnittet nedenfor om ændringer.

10.1 Der kan efter konkret vurdering afviges fra proportionel finansiering af projektets udgifter

Som nævnt overfor er hovedreglen, at projektets udgifter finansieres med samme forhold dvs. proportionelt - på alle udgiftsposter. Finansieres projektet således fx med 70 pct. fra fonden og 30 pct. fra anden side, finansieres alle projektets udgifter efter samme forhold. Der kan i særlige tilfælde afviges herfra, hvilket er beskrevet nedenfor.

Andre tilskudsordninger - både private og offentlige kan imidlertid have fastsat regler, som er forskellige fra fondens regler. Det kan være et loft over udgiften i form af en beløbsmæssig eller en procentuel grænse. Det kan fx være et loft for støtten til overhead eller krav om brug af en konkret årsnorm for beregning af intern løn.

Når et projekt samfinansieres med anden offentlig og/eller privat tilskudsordning, kan fonden efter en konkret vurdering støtte den andel af de nødvendige projektudgifter, som den anden tilskudsordning har valgt ikke at støtte. Fondens kan gøre dette forudsat, at fondens regler i øvrigt er overholdt, dvs. at udgifterne er nødvendige for projektets gennemførelse, overholder principperne om sparsommelighed herunder, at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af projektet samt overholder gældende statsstøtteregler. Dermed ligestilles projekter, som er 100 pct. finansieret af fonden med projekter, som samfinansieres fra anden side.

Nedenstående eksempler er ikke udtømmende. Der kan være andre projektudgifter end løn og overhead, hvor en ikke-proportionel finansiering kan være relevant:

- Eksempel 1: Den tilskudsordning, som projektet søges samfinansieret med, støtter overhead dog kun op til 30 pct. af lønudgifterne. Den faktiske overheadudgift udgør 35 pct. af lønudgifterne. I dette tilfælde kan fonden udover at støtte andelen af de 30 pct., også yde fuld støtte til forskellen mellem de to overheadsatser, dvs. forskellen mellem de 30 pct. og 35 pct.
- Eksempel 2: Den tilskudsordning, som projektet søges samfinansieret med, støtter intern løn dog med en timesats, som er lavere end den faktiske timesats i projektet. I dette tilfælde kan fonden udover at støtte en andel af timesatsen fastlagt i anden tilskudsordning, også yde fuld støtte til forskellen mellem de to timesatser.
- Et beregningseksempel: Et projekt samfinansieres mellem anden tilskudsordning og fonden i forholdet 70/30. Timesatsen for intern løn er på baggrund af regler i anden tilskudsordning beregnet til 400 kr./time. De samlede

udgifter til intern løn er på baggrund heraf beregnet til 160.000 kr. Den faktiske timeudgift er 450 kr./time og dermed udgør de faktiske udgifter til intern løn 180.000 kr. Anden tilskudsordning dækker 70 pct. af de 160.000 kr. = 112.000 kr. Fonden kan dække 30 pct. af de 160.000 kr.=48.000 kr. samt 100 pct. af 20.000 kr. og dermed i alt 68.000 kr.

Ved ansøgning om tilskud skal der i ansøgningsskemaets Del 3 Projektøkonomiskemaet redegøres herfor i det særlige punkt "Yderligere specifikation af samfinansierede projekter". Punktet skal kun udfyldes, når projektet samfinansieres med andre offentlige og/eller private midler, og hvor der er udgifter, som ikke samfinansieres proportionelt. Ved regnskabsaflæggelsen skal der tilsvarende redegøres herfor således, at det sikres, at den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb ikke overskrides.

10.2 Særligt om flerårige, samfinansierede projekter

I visse tilfælde giver fonden tilsagn om støtte til projekter, som har anden offentlig finansiering. Disse projekter er ofte kendetegnet ved at være flerårige hos anden tilskudsgiver. Derimod er projektbevillinger hos fonden altid etårige. Samme projekt kan være bevilliget i flere på hinanden følgende år i fonden.

I disse tilfælde kan der gælde særlige regler om indregning af udgifter og deres periodisering. Disse regler fremgår af vejledningens afsnit om revision.

11 Kommunikation og brug af logo vedrørende støttede projekter

Fonden opfordrer tilskudsmodtagere til at indsætte fondens logo på hjemmesider, i rapporter, vejledninger, manualer, artikler, notater, plancher og øvrige materialer, som udarbejdes i støttede projekter og samtidig oplyse, at projektet har fået tilskud fra fonden.

Fonden opfordrer ligeledes til, at det ved omtale af projektet på hjemmesider, i pressen, annoncering o.l. fremgår, at projektet har fået tilskud fra fonden.

Fondens logo kan downloades fra hjemmesiden.

11.1 Særligt om støtte til forskning og udvikling

For så vidt angår støtte til forskning og udvikling, jf. kapitel 3 i aktivitetsbekendtgørelsen, gælder særlige krav vedr. offentliggørelse og kommerciel brug af resultaterne:

- Tilskudsmodtager skal på egen hjemmeside, før aktiviteten påbegyndes, oplyse om projektets formål, hvornår de forventede resultater omtrent vil foreligge, og hvor de vil blive offentliggjort på internettet. Det skal desuden anføres, at resultaterne stilles gratis til rådighed for alle virksomheder i den pågældende sektor eller delsektor. Resultater skal være tilgængelige på internettet i mindst fem år.
- Oplysningerne må ikke gøres tilgængelige for nogen part eller virksomhed, før der sker fuld offentliggørelse til alle parter og virksomheder i den pågældende sektor eller delsektor.

12 Ændringer i projektet

Der kan være følgende typer af ændringer:

1. Ændring af projektindholdet
2. Ændring af budgettet
3. Forsinkelser i projektafviklingen
4. Overdragelse af tilsagn til anden tilskudsmodtager

Hver ændringstype gennemgås nærmere under de efterfølgende underpunkter, herunder hvornår ændringen kræver fondens godkendelse.

Det er derfor vigtigt at være opmærksom på, om projektet forløber som det skal, eller om der er behov for at søge om at ændre projektet.

Ændringer skal ansøges, så snart behovet opstår og senest ved udgangen af bevillingsperioden den 31. december.

Skema til brug for ansøgning om ændringer, jf. nr. 1 og 2 samt projektførlængelse jf. nr. 3 ligger på fondens hjemmeside. Skemaet til brug for overdragelse af tilsagn, jf. nr. 4 fås ved henvendelse hos sekretariatet.

12.1 Ændring af projektindhold

Hvis der ønskes foretaget ændringer af det faglige indhold i projektet, skal fonden godkende ændringerne.

Ændringer kan udelukkende godkendes, hvis de er inden for projektets formål, som beskrevet i ansøgningen, og hvis projektets overordnede aktiviteter ikke ændres.

Ændringer vedrørende projektets nøglepersoner kan ske uden fondens godkendelse under forudsætning af, at personer erstattes af personer med lignende baggrund og kompetencer.

Tilsagnsbeløbet kan ikke forhøjes i forbindelse med ændring af projektet.

Ansøgningen om at ændre projektets indhold skal indeholde følgende oplysninger:

- Begrundelse for ændringen
- Beskrivelse af ændringen og betydningen heraf for projektet. Se også den vejledende tekst i fondens ansøgningsskema for ændringer.

12.2 Ændring af budgettet

Der kan være følgende typer af budgetændringer:

1. Projektets finansiering
2. Nye udgifter
3. Omprioritering mellem budgetposter

Der skal indsendes en ændringsansøgning i nedenstående tilfælde:

Ad. 1 Projektets samlede budget ændres

Hvis projektets samlede budget ændres, fx hvis anden ansøgt tilskud ikke opnås.

Ad. 2. Nye udgifter

Hvis der er behov for at anvende midler på udgifter, som ikke indgik i budgettet, jf. ansøgningen, og som dermed ikke er godkendt af fonden.

Ad. 3. Omprioritering mellem budgetposter

Fonden opererer med fire hovedbudgetposter, jf. ansøgningsskemaets budgetopstilling:

1. Interne lønudgifter
2. Ekstern bistand
3. Udstyr og dyr

4. Øvrige projektudgifter

Hvis der er behov for omprioriteringer mellem hovedbudgetposter fordi den enkelte hovedpost afviger mere end +/- 200 t.kr. eller +/- 20 pct. af det samlede tilskudsgrundlag.

Eksempel: For et projekt med et samlet tilskudsgrundlag på 500 t.kr. skal der ikke søges om budgetændring, hvis ændringen mellem hovedbudgetposterne er under 100 t.kr.

Ændring af fordelingen af timer internt mellem forskellige medarbejderkategorier skal som udgangspunkt ikke godkendes.

12.3 Forsinkelser i projektafviklingen - projektførlængelse

Hvis gennemførelsen af planlagte, godkendte aktiviteter grundet særlige forhold bliver forsinkede, er der mulighed for at søge om projektførlængelse med henblik på at gennemføre de planlagte aktiviteter i det efterfølgende bevillingsår.

En projektførlængelse betyder, at tilskudsmodtager formelt modtager to tilskud – ét tilskud i det oprindelige bevillingsår og ét tilskud i det efterfølgende år. Der skal således ske en afrapportering for det endelige tilskud i hvert af de to bevillingsår.

Der skal ansøges om projektførlængelse, når viden om behov herfor foreligger og senest den 31. december i bevillingsåret.

12.4 Overdragelse af tilsagnet

Overdragelse af tilsagn om tilskud til en anden tilskudsmodtager kræver altid en godkendelse fra fonden.

Fonden kan således efter ansøgning tillade, at tilsagnet overdrages til en anden virksomhed, organisation eller forening, der indtræder i de rettigheder og forpligtelser, der fremgår af tilsagnet. Det er en betingelse, at en ny tilskudsmodtager selvstændigt kan opnå tilsagn efter gældende regler.

Tilsagnshaver skal sende en begrundet ansøgning om overdragelse hurtigst muligt og være fonden i hænde straks efter den ansøgte, kommende tilskudsmodtager har underskrevet ansøgningen.

13 Udbetaling af tilskud

Fondens udbetalingspraksis er som følgende:

- Tilskudsmodtagere gives mulighed for en gang i kvartalet at oplyse fonden om det faktiske, realiserede forbrug i hver af tilskudsmodtagers projekter. Fonden kan i særlige tilfælde dispensere herfor.
- Slutudbetaling af de sidste 20 pct. af de tilskudsberettigede udgifter vil ske på baggrund af revisorpåtegnet tilskudsregnskab.
- Oplysningerne afgives af en organisationsansvarlig ved brug af en erklæring, som er tilgængelig på fondens hjemmeside.
- Erklæringen lægges til grund for udbetaling af tilskud, således at udbetaling alene sker på baggrund af allerede afholdte udgifter, og alene i henhold til fondens andel af projektets finansiering.
- Udbetaling sker til tilskudsmodtagers NemKonto på baggrund af cvr-nummer.
- Muligheden for at modtage udbetaling vil ske under forudsætning af, at fondens likviditet giver mulighed herfor.
- Der er ikke krav om revisorpåtegning på udbetalingsanmodninger.

14 Afrapportering

Der skal efter bevillingsperiodens afslutning ske afrapportering til fonden for anvendelsen af tilskuddet i form af et revisorpåtegnet tilskudsregnskab samt en faglig evaluering af de gennemførte aktiviteter og forventede effekter.

Tilskudsregnskabet skal aflægges i overensstemmelse med bekendtgørelse om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet (administrationsbekendtgørelsen).

Fondens skemaer til brug for tilskudsregnskab og faglig evaluering, offentliggøres på fondens hjemmeside senest i 4. kvartal i bevillingsåret.

Er tilskuddet ikke anvendt i henhold til tilsagnet og gældende lovgivning, kan fonden kræve hel eller delvis tilbagebetaling af tilskuddet med rentetillæg i henhold til gældende offentlig praksis.

Inden for 10 år kan fonden forlange oplysninger om udbetalt støtte.

15 Revision

Når der modtages støtte fra fonden, vil de særlige krav, der gælder for revision af offentlige tilskudsregnskaber, komme til at gælde for den del af tilskudsmodtagers virksomhed og den del af regnskabet, som vedrører anvendelsen af de midler, som fonden har bevilget.

Hvis tilskudsmodtager er optaget på finansloven med en driftsbevilling og revideres af Rigsrevisionen, er der efter gældende administrationsbekendtgørelse ikke krav om, at tilskudsregnskabet skal påtegnes af en revisor.

Der henvises til afsnit 20 med vejledning om revision af tilskudsregnskaber.

Det fremgår blandt andet heraf, at tilskudsmodtager skal sørge for, at der internt findes retningslinjer, som sikrer, at ledelsen kan dokumentere for revisionen, at de modtagne støttemidler er forvaltet i overensstemmelse med forudsætningerne for bevillingen, at de tilsigtede leverancer / resultater er opnået, og at anvendelse af midlerne stemmer overens med de regler, der gælder for brugen af midler fra fonden. Yderligere skal det kunne dokumenteres, at der findes interne regler og metoder, som sikrer, at midlerne anvendes på en måde, som sikrer den bedste udnyttelse af de tildelte midler.

16 Effektivurdering

Udover tilskudsmodtagers faglige evaluering af de gennemførte aktiviteter og forventede effekter, jf. afsnittet om afrapportering, kan bestyrelsen udvælge projekter til yderligere vurdering. Tilskudsmodtager skal i så fald stille sig til rådighed for medvirken til effektivurderingen.

17 Offentlighed om fondens tilskud

Efter afviklingen af en ansøgningsrunde lægges der en bevillingsoversigt på fondens hjemmeside.

Derudover offentliggøres fondens budgetter og regnskaber på fondens hjemmeside. Heraf fremgår fondens indtægter og udgifter, herunder tilskud til projekter.

17.1 Tavshedspligt

Fonden har tavshedspligt om de afsnit i ansøgningen, der indeholder oplysninger om personlige eller interne, herunder økonomiske, driftsmæssige – eller forretningsmæssige forhold. Fonden er imidlertid omfattet af offentlighedsloven og herunder reglerne om aktindsigt. Dette kan betyde en pligt for fonden til at udlevere oplysninger, medmindre de pågældende oplysninger er omfattet af offentlighedslovens undtagelsesbestemmelser.

17.2 Fondens behandling af personoplysninger

Oplysningerne i projektansøgninger og afrapporteringer vil blive brugt af fonden til sagsbehandling, administration, tilskudsudbetaling og kontrol af de meddelte tilsagn.

Yderligere information om fondens privatlivspolitik kan findes på fondens hjemmeside.

18 Skatteforhold

Udbetalinger af tilskud vil, også selvom de ikke er skattepligtige, blive indberettet til Skattestyrelsen ved brug af tilskudsmodtagers CVR-nummer oplyst i ansøgningen. Tilskudsmodtager orienteres om indberetningen.

Forholdet mellem tilskudsmodtager og skattemyndighederne er fonden uvedkommende.

19 Klageadgang

Bestyrelsens afgørelser kan indbringes til Landbrugsstyrelsen inden fire uger efter modtagelsen af en afgørelse. Klagevejledningen vil fremgå af fondens afgørelse.

20 Vejledning om revision af tilskudsregnskaber

Når der modtages tilskud fra fonden, vil de særlige krav, der gælder for revision af offentlige regnskaber, komme til at gælde for den del af tilskudsmodtagers virksomhed og den del af regnskabet, som vedrører anvendelsen af de midler, som fonden har bevilget.

Fonden har udarbejdet denne vejledning som en hjælp til tilskudsmodtagers revisor. Fonden forventer, at vejledningen grundigt læses igennem af både tilskudsmodtager og dennes revisor, og at kravene heri opfyldes. Vejledningen beskriver alene hovedpunkter i reglerne og tjener derfor udelukkende som en introduktion og oversigt over de særlige regler, som vedrører fonden.

Vejledningen forudsætter derfor, at tilskudsmodtagers revisor selv gør sig bekendt med detaljerne i både den konkrete lovgivning, og at revisor er bekendt med de særlige regler og standarder, som gælder for offentlig revision.

20.1 Lovgrundlaget

Landbrugsstyrelsen har med hjemmel i landbrugsstøtteleovens § 9 udstedt bekendtgørelse nr. 2198 af 26. november 2021 om administration og revision af promille- og produktionsafgiftsfonde m.v. inden for jordbrugsområdet (administrationsbekendtgørelsen), som i vidt omfang regulerer aflæggelse og revision af det tilskudsregnskab, der ved bevillingsperiodens afslutning skal indleveres til fonden.

Der er tale om offentlige midler, som er givet på basis af en dispensation fra Europa Kommissionen fra forbuddet i traktaten mod ydelse af statsstøtte. Fondenes regnskaber og aktiviteter er underlagt kontrol af Rigsrevisionen. Både tilskudsmodtager og revisor skal sikre, at tilskudsregnskabet ikke indeholder poster, som ikke er støtteberettigede i

det konkrete projekt. Tilskudsmidlerne kan udelukkende anvendes til de formål og aktiviteter, der fremgår af ansøgningen og eventuelle særlige krav eller betingelser, som fremgår af tilsagnet fra fonden. Når støtten bliver ydet med hjemmel i aktivitetsbekendtgørelsen, de minimis forordninger o.l. skal bestemmelserne heri også overholdes. Der henvises til afsnit 4 om støttemuligheder i henhold til statsstøttere reglerne.

Opmærksomheden henledes på, at administrationsbekendtgørelsen indeholder en pligt for tilskudsmodtagers revisor til at underrette fonden, hvis tilskudsmodtagers revisor bliver opmærksom på, at der sker overtrædelser af lovgivningen. Underretningen skal ske inden for tre uger fra tilskudsmodtagers revisor bliver opmærksom på overtrædelserne, og revisor skal påse, at fonden inden 3 uger giver Landbrugsstyrelsen meddelelse herom. Revisor skal straks give Landbrugsstyrelsen meddelelse om overtrædelserne, hvis fonden ikke overholder denne frist.

Administrationsbekendtgørelsen indeholder en række regler om tilskudsmodtagers regnskabsaflæggelse og om den revision af tilskudsmodtagerens tilskudsregnskab, der udføres af tilskudsmodtagerens revisor. Det fremgår bl.a. af § 10, at tilskudsmodtagers regnskab skal revideres i overensstemmelse med almindeligt gældende krav og standarder for godkendte revisorers virksomhed samt standarderne for offentlig revision.

Følgende krav fremgår af administrationsbekendtgørelsens § 11, stk. 2:

Revisor foretager endvidere en vurdering af, om der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af regnskabet. Herudover foretager tilskudsmodtagers revisor en vurdering af, om der hos tilskudsmodtager er tale om et økonomisk rimeligt og sædvanligt forhold mellem de enkelte aktiviteter og dertil knyttede administrative udgifter og dertil knyttede administrative udgifter

Kravet i administrationsbekendtgørelsens § 11, stk. 2, om, at revisor skal erklære, at der er taget "skyldige økonomiske hensyn" stammer fra § 3 i lov om revision af statens regnskaber, jf. lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012.

Rigsrevisionen har udarbejdet en række standarder om begrebet for offentlig revision "God offentlig revisionsskik".

Rigsrevisionens standarder kan findes på dette link til [Rigsrevisionen](#).

Revisionen skelner mellem 3 revisionstyper og omfatter "finansiel revision", "juridisk kritisk revision" og "forvaltningsrevision". I det følgende beskrives de tre revisionstyper.

20.2 Finansiel revision – tilskudsregnskabets korrekthed

"Finansiel revision" går ud på at efterprøve, om tilskudsregnskabet er rigtigt. Det vil sige, at regnskabet er udarbejdet efter den regnskabsmæssige begrebsramme som findes herfor, som særligt findes i administrationsbekendtgørelsen. Om regnskabet er rigtigt, skal også vurderes af revisor under hensyntagen til meddelte bevillinger og indgåede aftaler.

Udover at foretage de undersøgelser, som revisor skal foretage ved revision af tilskudsregnskabet efter de almindelige regler om god revisionsskik, går kravet om "finansiel revision" således særligt ud på at efterprøve, om de tildelte støttemidler er anvendt i overensstemmelse med bevillingen fra fonden og statsstøttere reglerne samt de konkrete regler, der findes i administrationsbekendtgørelsen.

Administrationsbekendtgørelsens § 9 indeholder særlige krav til de enkelte poster i tilskudsregnskabet. Generelt skal revisor opnå en forståelse for formålet med projektet med henblik på at kunne sikre sig, at de afholdte udgifter er i overensstemmelse med ansøgningen og projektets indhold og formål, herunder gennemgå ansøgning og bevillingskrivelse, samt interview af de projektansvarlige.

Hvis en tilskudsmodtager har flere projekter, skal det sædvanligvis drøftes med de projektansvarlige, om de har andre lignende projekter, og hvordan de projektansvarlige i disse tilfælde har sikret sig, at aktiviteter og udgifter ikke

bliver sammenblandet med de andre projekter. Dette kan fx være ved særskilt bogføringskreds, godkendelsesprocedurer og entydigt projektnummer.

Udarbejdes tilskudsregnskabet i forbindelse med årsafslutningen skal revisor kontrollere, at tilskudsmodtagerens normale procedurer for årsafslutning er afsluttet, således at alle udgifter har været omfattet af de interne kontroller (periodisering, godkendelsesprocedurer, budgetopfølgning mv.), og at de bogførte udgifter dermed er endelige og ikke efterfølgende bliver reguleret.

Udarbejdes tilskudsregnskabet i løbet af året må revisor kontrollere, at tilskudsmodtager har foretaget fornødne handlinger til at sikre, at alle udgifter har været omfattet af de interne kontroller (periodisering, godkendelsesprocedurer, budgetopfølgning mv.), og at de bogførte udgifter dermed er endelige og ikke efterfølgende bliver reguleret.

Revisor skal afstemme det aflagte tilskudsregnskab til tilskudsmodtagers bogføring, herunder sikre sig en korrekt klassifikation, jf. beskrivelsen i ansøgningsskemaet.

Ved revisionen påses, at alle udgifter er afholdt i bevillingsperioden, jf. tilsagnet og betalt inden indsendelse af tilskudsregnskabet.

Det skal kontrolleres, om tilskudsmodtager er momsregistreret. I så tilfælde skal det sikres, at alle udgifter er eksklusiv moms. Hvis tilskudsmodtager ikke er momsregistreret, kan udgifterne være opgjort inklusive moms. Det undersøges ligeledes, om det i tilskudsregnskabet er oplyst til fonden, hvorvidt udgifterne er opgjort med eller uden moms.

Anden projektfinansiering skal fremgå af tilskudsregnskabet, således at projektets samlede finansiering tydeligt fremgår.

20.2.1 Udgifter og indtægter

Interne lønudgifter

Revisor skal som minimum stikprøvevis indhente ansættelseskontrakt, lønsedler og tidsregistrering for medarbejderne for at teste de medtagne lønudgifter. Materialet afstemmes til den afholdte lønomkostning, så det sikres, at alle medtagne lønudgifter i tilskudsregnskabet, hhv. den anvendte timesats, svarer til den lønudgift, som tilskudsmodtager har haft.

Der bør som led i den interne kontrol være en godkendelse af de registrerede timer på projektet. De medtagne lønudgifter kan ikke overstige de faktisk udbetalte udgifter.

Ekstern bistand

Ved gennemgangen af de eksterne udgifter kontrolleres som minimum stikprøvevis, hvorvidt de afholdte udgifter vedrører projektets beskrevne aktivitet, og om der af omkostningsbilagene fremgår en tydelig identifikation af projektet, fx. ved navn eller projektnummer.

Intern fakturering

Faktureres tilskudsmodtager af en enhed, der har sammenfaldende interesser med tilskudsmodtager i form af indbyrdes ejerforhold, familiemæssige relationer, bestemmende indflydelse eller en fælles tilknytning til samme større organisatoriske enhed, skal det sikres, at eventuel fortjeneste som følge af faktureringen, trækkes fra projektets udgifter. Det er således kostprisen samt evt. overhead, der skal faktureres, og ikke den markeds-mæssige værdi.

Køb af udstyr og dyr samt scrapværdi herfor

Revisor skal gennemgå beregningen af scrapværdi for anskaffet udstyr samt dyr og kontrollere, at den anvendte metode er den samme som den normale regnskabspraksis hos tilskudsmodtager, og at metoden er rimelig.

Revisor skal sikre sig, at der findes en fornuftig intern kontrol og vurdere, om denne er hensigtsmæssigt og sikkert tilrettelagt. Herunder om der så vidt muligt foreligger en tilstrækkelig funktionsadskillelse således, at udgifter ikke kan bogføres og betales, uden at mindst to forskellige medarbejdere er involveret.

Der skal i videst muligt omfang fremgå identifikation af det givne projekt på bilagene, f.eks. ved anførsel af projekt-navn eller projektnummer, således at udgifter allerede fra tidspunktet for bestilling er konkret henførbare til det givne projekt.

Øvrige projektudgifter

Ved gennemgangen af de øvrige projektudgifter kontrolleres som minimum stikprøvevis, hvorvidt de afholdte udgifter vedrører projektets beskrevne aktivitet.

Overhead / administrative udgifter

Dokumenterede administrative omkostninger / overhead kan dækkes af fonden. Der kan i beregningen af overhead alene medregnes udgifter, som udgør en integreret del af den tilskudsberettigede aktivitet.

Overhead er som udgangspunkt en forholdsmæssig andel af de udgifter, der er nødvendige for tilskudsmodtagers faglige aktiviteter, men som ikke kan henføres til specifikke aktiviteter eller forretningsområder. Dette er typisk udgifter som el, vand, varme, kontorhold, husleje, bogholderi, regnskab, administration og lignende. Der kan ikke i beregningen af overhead inddrages udgifter, som ikke kan dækkes selvstændigt af fonden.

Der skal være et økonomisk rimeligt og sædvanligt forhold mellem projektets aktiviteter og det dertil knyttede overhead.

Hvis der af tilskuddet finansieres overhead, skal regnskabet indeholde en specifikation af, hvilke udgifter der er medtaget i beregningen af overhead.

Revisor skal gennemgå den underliggende dokumentation for opgørelsen af overhead og sammenholde disse med de angivne forudsætninger i ansøgningen og tilsagnsskrivelsen. Herunder skal det vurderes, om den anvendte metode er i overensstemmelse hermed, og hvorvidt indhold og beregninger fremstår tydeligt og entydigt i det aflagte tilskudsregnskab.

Indtægter

Indtægter, kreditnotaer og rabatter skal fratrækkes udgifterne. Revisor skal kontrollere, om alle projektindtægter ifølge bogføringen er medtaget i tilskudsregnskabet og få bekræftelse heraf fra tilskudsmodtager.

20.3 Juridisk-kritisk revision

Juridisk-kritisk revision går ud på at undersøge konkrete forhold vedrørende enkelte dispositioner, der indgår i tilskudsregnskabet. Dispositionerne skal have det nødvendige retsgrundlag i overensstemmelse med gældende ret. Revisor skal således efterprøve, om dispositioner er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i retsgrundlaget eller andre relevante kriterier. En juridisk-kritisk revision i forbindelse med tilskudsregnskaber vil typisk primært omfatte en vurdering af, hvorvidt midlerne er anvendt i overensstemmelse med de fastsatte tilskudsvilkår.

20.4 Forvaltningsrevision – projektets omkostningsbevidsthed

Forvaltningsrevision går ud på at undersøge, om der er taget "skyldige økonomiske hensyn" ved forvaltningen af de midler og driften af den virksomhed, der er omfattet af tilskudsregnskabet.

Målet med forvaltningsrevisionen er særligt at undersøge:

- om der er taget skyldige økonomiske hensyn
- gyldighed og pålidelighed i indikatorer om produktivitet og effektivitet som indgår i rapporteringen
- om virksomheden søger at identificere områder, hvor der kan opnås besparelser / effektiviseringer
- om kravene til god offentlig økonomistyring efterleves.

Revisor vil således ved forvaltningsrevisionen vurdere, om virksomheden har udvist den fornødne økonomiske rationalitet og ansvarlighed.

Dette mål kan opnås ved brug af en række forskellige metoder. Forvaltningsrevision kan således omfatte følgende tre aspekter:

1. Sparsommelighedsaspektet: Er goder og tjenesteydelser erhvervet på en økonomisk hensigtsmæssig måde under hensyn til pris, kvalitet, kvantitet mv.
2. Produktivitetsaspektet: Er der et optimalt forhold mellem investering og udbytte.
3. Effektivitetsaspektet: I hvilket omfang har virksomheden nået de mål, som var tilsigtet med den pågældende investering.

Revisor skal vurdere, om der er udvist sparsommelighed, herunder fx, om der er indhentet tilbud, anvendt indkøbsaftaler eller øvrige handlinger for at sikre overholdelse af kravet om sparsommelighed.

For at undersøge, om der er taget skyldige økonomiske hensyn, skal der yderligere foretages en undersøgelse af virksomhedens økonomistyring. Revisor kan i den forbindelse se på, hvilke metoder der anvendes til budgetlægning, hvordan den ledelsesmæssige kontrol fungerer, og om der er den nødvendige opfølgning, rapportering og evaluering.

Revisor skal indhente en regnskabserklæring fra tilskudsmodtager, hvor denne bl.a. bekræfter, at alle udgifter vedrørende projektet er afholdt i overensstemmelse med formålet og forudsætningerne anført i ansøgningen og tilsagnsskrivelsen, og endvidere at udgifterne er afholdt i projektperioden og har været nødvendige for projektets gennemførelse.

De ovenfor nævnte handlinger m.v. er tænkt som en vejledning og er eksempler til inspiration. Hvor dybtgående den enkelte revision skal være, afhænger i øvrigt af revisors professionelle skøn.

20.5 Særligt om samfinansierede projekter

I afsnittet om samfinansiering er mulighederne for samfinansiering af projekter beskrevet. Når projektet er samfinansieret, skal revisor kontrollere, om der i tilskudsregnskabet er redegjort herfor. Yderligere skal revisor kontrollere, at den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb ikke er overskredet.

Indgår tilskuddet fra fonden som samfinansiering i et offentligt støttet projekt skal der være særlig opmærksomhed, hvis dette projekt er flerårigt, idet projekter hos fonden er etårige. Samme projekt kan dog være bevilliget i flere på hinanden følgende år i fonden, herunder således at der kan samfinansieres med flerårige projekter under andre tilskudsordninger.

Konstateres det i forbindelse med udarbejdelse af det årlige tilskudsregnskab til fonden for et flerårigt projekt med anden offentlig finansiering, at der er korrektioner til tidligere år, fx som følge af manglende godkendelse af visse udgifter hos den anden tilskudsgiver, eller fordi der tidligere år er afholdt udgifter, som ikke har været medtaget i tidligere års tilskudsregnskaber, kan sådanne korrektioner indarbejdes i det årlige tilskudsregnskab. Der skal således ikke indsendes et korrigeret tilskudsregnskab for tidligere år. Eventuelle korrektioner indregnes i tilskudsregnskabet under den relevante udgiftspost.

Ved udarbejdelsen af det årlige tilskudsregnskab til fonden skal det sikres, at der akkumuleret set over årene, hvor der er aflagt tilskudsregnskaber for det pågældende projekt, er overensstemmelse mellem grundlaget for tilskud og tilskuddet fra både den anden tilskudsgiver og fonden, dvs. fx 50/50. Hvis der i tilsagnet er givet tilladelse til, at finansieringen ikke skal være proportionel jf. pkt. 10.1 ovenfor, skal de i tilsagnet tilladte fordelingsnøgler anvendes. Det skal altid kontrolleres ved samfinansiering, at den maksimale støtteintensitet eller det maksimale støttebeløb ikke er overskredet i det samlede projekt.

Evt. konstateret merforbrug i forbindelse med udarbejdelse af tilskudsregnskab i forhold til den årlige bevilling fra fonden vil skulle dækkes af egenfinansiering hos tilskudsmodtager, ligesom dette også kan begrænse tilskuddet hos den primære tilskudsgiver. Fonden kan aldrig udbetale mere i tilskud i et givent år, end der er bevilget i det pågældende år.

20.6 Hvad skal tilskudsmodtager gøre?

Tilskudsmodtager skal sørge for, at der internt findes retningslinjer, som sikrer, at ledelsen kan dokumentere for revisionen, at de modtagne tilskudsmidler er forvaltet i overensstemmelse med forudsætningerne for tildelingen, at de tilsigtede resultater er opnået, og at anvendelse af midlerne stemmer overens med de regler, der gælder for brugen af midler fra fonden.

Yderligere skal det kunne dokumenteres, at der findes interne regler og metoder, som sikrer, at midlerne anvendes på en måde, som sikrer den bedste udnyttelse af de tildelte midler.

21 Yderligere oplysninger

Der henvises til fondens hjemmeside for yderligere oplysninger om lovgrundlaget, ansøgningsfrister m.v.

Kontaktoplysninger kan ligeledes findes på fondens hjemmeside.

- 12) »individuel støtte«:
 - a) ad hoc-støtte samt
 - b) støtte ydet til individuelle støttemodtagere på grundlag af en støtteordning
- 13) »ad hoc-støtte«: støtte, der ikke ydes inden for rammerne af en støtteordning
- 14) »kriseramts virksomhed«: en virksomhed, for hvilken mindst én af følgende omstændigheder gælder:
 - a) for selskaber med begrænset ansvar (bortset fra en SMV, der har bestået i mindre end tre år), når over halvdelen af selskabets tegnede kapital er forsvundet som følge af akkumulerede tab. Dette er tilfældet, når der ved at trække de akkumulerede tab fra reserverne (og alle andre poster, der almindeligvis betragtes som en del af virksomhedens egenkapital) fremkommer et negativt akkumuleret beløb, som overstiger halvdelen af den tegnede kapital. I denne bestemmelse forstås ved »selskab med begrænset ansvar« navnlig de virksomhedstyper, der er nævnt i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU ⁽¹⁾, og »kapital« omfatter, når det er relevant, en eventuel kurspræmie
 - b) for selskaber, hvor mindst nogle af selskabsdeltagerne hæfter ubegrænset for selskabets gæld (bortset fra en SMV, der har bestået i mindre end tre år), når over halvdelen af selskabets kapital som opført i selskabets regnskaber er forsvundet som følge af akkumulerede tab. I denne bestemmelse forstås ved »selskab, hvor mindst nogle af selskabsdeltagerne hæfter ubegrænset for selskabets gæld« navnlig de virksomhedstyper, der er nævnt i bilag II til direktiv 2013/34/EU.
 - c) når virksomheden er under konkursbehandling eller efter de nationale regler opfylder kriterierne for konkursbehandling på begæring af dens kreditorer.
 - d) når virksomheden har modtaget redningsstøtte og endnu ikke har tilbagebetalt lånet eller bragt garantien til ophør eller har modtaget omstrukturingsstøtte og stadig er underlagt en omstrukturingsplan.
 - e) når virksomheden ikke er en SMV og i de seneste to år har haft:
 - i) en gældsandel, dvs. et forhold mellem bogført gæld og egenkapital, på over 7,5 og
 - ii) en EBITDA-rentedækningsgrad på under 1,0
- 15) »døde dyr«: dyr, som er blevet aflivet med eller uden endelig diagnose eller er døde (inklusive dødfødte og ufødte dyr) på en bedrift eller et andet sted eller under transport, men ikke er blevet slagtet til konsum
- 16) »ugunstige vejrforhold, som kan sidestilles med en naturkatastrofe«: ugunstige vejrforhold såsom frost, storm, hagl, is, kraftig eller vedvarende regn eller alvorlig tørke, som ødelægger over 30 % af den gennemsnitlige produktion beregnet på basis af:
 - a) den forudgående treårsperiode eller
 - b) et treårsgennemsnit baseret på den foregående femårsperiode, idet det bedste og det dårligste år ikke medregnes
- 17) »andre ugunstige vejrforhold«: ugunstige vejrforhold, som ikke opfylder betingelserne i denne forordnings artikel 2, nr. 16
- 18) »skadegørere«: skadelige organismer som defineret i artikel 2, stk. 1, litra e), i Rådets direktiv 2000/29/EF ⁽²⁾
- 19) »katastrofebegivenhed«: en uforudset hændelse af biotisk eller abiotisk art forårsaget af menneskelig aktivitet, som fører til betydelige forstyrrelser i skovstrukturer og på sigt forårsager betydelige økonomiske skader i skovbrugssektoren
- 20) »bruttosubventionsækvivalent«: den beløbsværdi, støtten ville have, hvis den var blevet ydet i form af et tilskud til støttemodtageren før ethvert fradrag af skatter og afgifter

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013 om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 af 29.6.2013, s. 19).

⁽²⁾ Rådets direktiv 2000/29/EF af 8. maj 2000 om foranstaltninger mod indslæbning i Fællesskabet af skadegørere på planter eller planteprodukter og mod deres spredning inden for Fællesskabet (EUT L 169 af 10.7.2000, s. 1).

Vejledning om definitionen af en forsknings- og videnformidlingsinstitution

Landbrugsstyrelsen har i samarbejde med Kammeradvokaten udarbejdet vejledningen for at skabe større klarhed over definitionen på en forsknings- og videnformidlingsinstitution i EU's statsstøttere regler.

1. Overordnet om begrebet

En række statsstøtteordninger vedrørende forskning og udvikling på fødevarerområdet har i henhold til EU's statsstøttere regler særligt gunstige støttesatser til "forsknings- og videnformidlingsinstitutioner". Det gælder bl.a. Prome- og Produktionsafgiftsfondene, Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram m.fl. For visse ordninger kan der ydes støtte med en intensitet op til 100 % til sådanne institutioner.

Det er derfor ofte væsentligt at klarlægge, hvornår en støttemodtager opfylder kravene til at være en "forsknings- og videnformidlingsinstitution".

Begrebet "forsknings- og videnformidlingsorganisation" eller "-institution" anvendes og defineres i flere statsstøttere sakter. I al væsentlighed er definitionerne ens. Der er bl.a. tale om følgende definitioner:

Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling¹ pkt. 15 ee)

"I disse rammebestemmelser forstås ved: [...] »forsknings- og videnformidlingsinstitution« eller »forskningsinstitution«: en enhed (som f.eks. en højere læreanstalt eller et forskningsinstitut, agenturer til teknologioverførsel, innovationsformidlere eller forsknings orienterede fysiske eller virtuelle samarbejdsenheder), uanset retlig status (offentligretlig eller privatretlig status) eller finansieringsform, hvis primære mål er at drive uafhængig grundforskning, industriel forskning eller foretage eksperimentel udvikling eller formidle resultaterne heraf gennem undervisning.

¹ Meddelelse fra Kommissionen — Rammebestemmelser for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2014/C 198/01) ([link](#)).

offentliggørelse eller videnovertførsel. Hvis en sådan enhed udfører økonomiske aktiviteter, skal der særskilt redegøres for disse økonomiske aktiviteter finansiering, omkostninger og indtægter. Virksomheder, som kan øve afgørende indflydelse på en sådan enhed, for eksempel i deres egenskab af aktionærer eller medlemmer, må ikke have privilegeret adgang til de resultater, der opnås". (Understreget her).

Den generelle gruppefritagelsesforordnings² artikel 2, nr. 83):

"I denne forordning forstås ved: [...] »forsknings- og videnformidlingsorganisation«: en enhed, (f.eks. en højere læreanstalt eller et forskningsinstitut, et teknologioverførselsagentur, en innovationsformidler, en forskningsorienteret fysisk eller virtuel samarbejdsenhed), uanset dens retlige status (offentligretlig eller privatretlig status) eller finansieringsform, hvis primære mål er uafhængigt af andre interesser at bedrive grundforskning, industriel forskning eller eksperimentel udviklingsaktivitet eller formidle resultaterne heraf til en bredere kreds gennem undervisning, udgivelsesaktivitet eller videnovertførsel. Hvis enheden tillige udøver økonomiske aktiviteter, skal der føres særskilte regnskaber for omkostninger og indtægter herved. Virksomheder, som kan øve afgørende indflydelse på en sådan enhed i deres egenskab af f.eks. aktionærer eller medlemmer, må ikke have privilegeret adgang til de resultater, enheden opnår." (Understreget her).

Landbrugsgruppefritagelsesforordningens³ artikel 2, nr. 50):

"I denne forordning forstås ved: [...] »forsknings- og videnformidlingsorganisation«: en enhed, (f.eks. en højere læreanstalt eller et forskningsinstitut, et teknologioverførselsagentur, en innovationsformidler, en forskningsorienteret fysisk og/eller virtuel samarbejdsenhed), uanset dens retlige status (offentligretlig eller privatretlig status) eller finansieringsform, hvis primære mål er at drive grundforskning eller industriel forskning eller foretage eksperimentel udvikling og formidle resultaterne heraf til en bredere kreds gennem undervisning, offentliggørelse eller videnovertførsel. Hvis organisationen tillige udøver økonomiske aktiviteter, skal der føres særskilte regnskaber for omkostninger og indtægter ved disse økonomiske aktiviteter. Virksomheder, som kan øve indflydelse på en sådan organisation i deres egenskab af

² Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 ([link](#)).

³ Kommissionens forordning (EU) nr. 702/2014 af 25. juni 2014 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter ([link](#))

f.eks. aktionærer eller medlemmer, må ikke have privilegeret adgang til dens forskningskapacitet eller til de forskningsresultater, den opnår. (Understreget her).

2. Hvordan afgrænses ”enheden”?

Ved fastlæggelsen af, om en institution kan betragtes som en ”forsknings- og videnformidlingsinstitution”, skal det i første række afgrænses, hvem der skal opfylde definitionen.

Fælles for EU-retsakternes definitioner er, at en forsknings- og videnformidlingsinstitution beskrives som ”*en enhed (...) uanset dens retlige status (...) eller finansieringsform*”. ”Enheden” afgrænses derfor i overensstemmelse med generelle EU-retlige principper funktionelt og består ikke nødvendigvis af én juridisk person. Det er denne *enhed*, der skal opfylde kriterierne, som gennemgås nedenfor i afsnit 3.

Selvom et datterselskab f.eks. er en selvstændig juridisk person, vil det meget ofte rent statsstøtteretligt være en del af en ”enhed” i form af den koncern, som datterselskabet indgår i. Det samme kan f.eks. gælde en forskningsafdeling, som er funktionelt tilknyttet en brancheorganisation. Det betyder i givet fald, at hele koncernen eller hele brancheorganisationen samlet set skal være en forsknings- og videnformidlingsinstitution, før datterselskabet eller forskningsafdelingen opfylder kriteriet.

Det er Landbrugsstyrelsens opfattelse, at den ”enhed”, der skal opfylde kravene til at være en ”forsknings- og videnformidlingsinstitution”, som udgangspunkt bør afgrænses efter kriterier, der svarer til dem, som EU-statsstøttereglerne generelt anvender til at afgrænse en ”enkelt virksomhed”.

Statsstøtteretlige regelsæt indeholder forskellige definitioner af en ”virksomhed”. På de områder, hvor begrebet ”en virksomhed” er særskilt reguleret, skal denne definition anvendes.⁴

Medmindre andet specifikt foreskrives i særlige statsstøtteretlige regler, vil Landbrugsstyrelsen tage udgangspunkt i definitionen i de minimis-forordningerne.

⁴ Det drejer sig bl.a. om Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108, bilag 1, artikel 3 ([link](#)); Kommissionens forordning (EU) nr. 702/2014 af 25. juni 2014 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af støtte i landbrugs- og skovbrugssektoren og i landdistrikter, bilag 1, artikel 3 ([link](#)); Kommissionens Forordning (EU) nr. 1388/2014 af 16. december 2014 om forenelighed med det indre marked efter artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde af visse kategorier af statsstøtte til virksomheder, der beskæftiger sig med fremstilling, forarbejdning og afsætning af fiskevarer og akvakulturprodukter, bilag 1, artikel 3 ([link](#)).

Bilag 2 til fondens vejledning om tilskud

Af den generelle de minimis-forordnings⁵ artikel 2, stk. 2, fremgår herom:

”2. En »enkelt virksomhed« omfatter i denne forordning alle virksomheder, mellem hvilke der består en af følgende former for forbindelse:

- a) en af virksomhederne besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne eller deltagerne i en anden virksomhed*
- b) en af virksomhederne har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet i en anden virksomhed*
- c) en af virksomhederne har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i medfør af en med denne indgået aftale eller i medfør af en bestemmelse i dennes vedtægter*
- d) en af virksomhederne, der er aktionær eller deltager i en anden virksomhed, råder i medfør af en aftale med andre aktionærer eller deltagere i denne anden virksomhed over flertallet af aktionærernes eller deltagernes stemmerettigheder.*

Virksomheder, mellem hvilke der via en eller flere andre virksomheder består en af de i første afsnit, litra a) til d), nævnte forbindelser, betragtes også som en enkelt virksomhed.”

Det betyder, at den ”enhed”, der skal opfylde definitionen, efter omstændighederne vil kunne udgøres af enten flere juridiske personer, som således samlet set skal opfylde definitionen på en forsknings- og videnformidlingsinstitution, eller af blot en del af en juridisk person. Det afgørende er, om der er de ovennævnte former for forbindelse mellem enheden og andre enheder/aktiviteter.

Hvis f.eks. en bestemt juridisk person har en adskilt afdeling, der udøver forskning og videnformidling, og samtidig i andre afdelinger udfører kommercielle aktiviteter, og hvis den juridiske person er organiseret således, at dens ejere har ret til at udnævne eller afsætte ansatte i hele organisationen, herunder lederen af forsknings- og videnformidlingsafdelingen, og udøve bestemmende indflydelse over alle dele af den juridiske persons aktiviteter, så vil den ”enhed”, der skal opfylde definitionen, være hele den juridiske person.

Hvis omvendt en juridisk person har en forsknings- og videnformidlingsafdeling, der formelt og reelt fungerer uafhængigt, herunder hvis den juridiske persons ejere eller administrerende direktør ikke kan udnævne og afsætte ansatte i denne afdeling og ikke kan udøve afgørende indflydelse på afdelingen, så vil forsknings- og videnformidlingsafdelingen principielt kunne anses for at udgøre en selvstændig ”enhed”.

⁵ Kommissionens forordning (EU) nr. 1407/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte ([link](#)). Se også Kommissionens Forordning (EU) nr. 1408/2013 af 18. december 2013 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i landbrugssektoren, artikel 2, stk. 2 ([link](#)); og Kommissionens Forordning (EU) nr. 717/2014 af 27. juni 2014 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte i fiskeri- og akvakultursektoren, artikel 2, stk. 2 ([link](#)).

3. Definition af ”forsknings- og vidensformidlingsinstitution”

På baggrund af definitionerne i statsstøttersakterne lægger Landbrugsstyrelsen til grund, at en enhed for at være en ”forsknings- og vidensformidlingsinstitution” skal opfylde følgende tre krav:

1. Enheden skal primært udøve *ikke-økonomisk aktivitet*,
2. have forskning eller videnformidling som *sin hovedopgave* og
3. være *uafhængig*

a. Enheden udøver primært ikke-økonomisk aktivitet

Det er et krav, at enheden primært udøver ikke-økonomisk aktivitet. Enheden må således ikke primært *udøve økonomisk aktivitet*.

Økonomiske aktiviteter er at udbyde varer og tjenesteydelser på et marked, f.eks. kontraktsforskning og konsulentytelser. Ikke-økonomiske aktiviteter er derimod f.eks. uddannelse med henblik på flere og bedre kvalificerede menneskelige ressourcer, udførelse af uafhængig forskning og udvikling med henblik på at få mere viden og bedre forståelse, herunder forsknings- og udviklingssamarbejde og formidling af forskningsresultater.

Kravet er, at enheden *primært* skal udøve ikke-økonomisk aktivitet – ikke, at enheden *aldrig* kan udøve økonomisk aktivitet. Enheden kan således godt kvalificere som en forskning- og videnformidlingsinstitution, selv om enheden i et vist omfang også udbyder varer og tjenesteydelser på et marked, såfremt følgende to betingelser er opfyldt:

1. Den *primære* aktivitet er ikke-økonomisk
2. Enhedens regnskaber skal vise en opdeling mellem de økonomiske og de ikke-økonomiske aktiviteter

De fleste kommercielle virksomheder vil ikke leve op til kriteriet om, at deres primære aktivitet skal være ikke-økonomisk. Det gælder navnlig virksomheder, som primært leverer forsknings- og videnformidlingsydelser (i form af f.eks. kontraktsforskning eller vidensrelaterede tjenesteydelser) mod betaling fra andre virksomheder, f.eks. konsulentvirksomheder. Det er ikke i den forbindelse tilstrækkeligt, at sådanne virksomheder f.eks. af hensyn til markedsføring eller lignende også tilbyder en form for formidling af forskningsresultater gennem gratis nyhedsbreve eller konferencer.

Hvis en virksomhed både laver ikke-økonomiske aktiviteter (som f.eks. uafhængig forskning og udvikling med henblik på at få mere viden og bedre forståelse) og i mindre omfang økonomiske aktiviteter (f.eks. kontraktsforskning), skal den som udgangspunkt kunne vise en opdeling i regnskaberne mellem de to typer af aktiviteter.

Bilag 2 til fondens vejledning om tilskud

Visse virksomheder er forpligtede til at geninvestere overskud fra kommercielle aktiviteter i deres hovedaktivitet. Forpligtelsen kan f.eks. være fastsat i medfør af en lov eller virksomhedens vedtægter. Det gælder f.eks. Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er) eller offentlige institutioner, der udbyder tjenesteydelser efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed, f.eks. universiteter. Hvis overskuddet skal geninvesteres i den ikke-økonomiske hovedaktivitet og bruges til at udvikle eller forbedre denne aktivitet, vil styrelsen som udgangspunkt anse betingelsen om ikke-økonomisk aktivitet som opfyldt. Det gælder efter omstændighederne altså også, selvom indtægterne fra tjenesteydelserne er betydelige.

Hvem opfylder ikke betingelsen?

- Virksomheder, der yder konsulentytelser
- Andre kommercielle virksomheder, der opererer med fortjeneste for øje
- Rådgivningsvirksomheder, f.eks. konsulenthuse, der opererer med fortjeneste for øje, og som f.eks. af hensyn til markedsføring leverer gratis videnformidling, herunder udgiver gratis nyheder og artikler
- En virksomhed, der udøver forskning eller videnformidling mod betaling fra andre virksomheder (medmindre alle fortjenester geninvesteres og bruges til organisationens egen uafhængige forskning eller undervisning m.v.)
- En virksomhed, der engang imellem leverer ydelser mod betaling, og som i regnskabet ikke har en opdeling mellem økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter
- En virksomhed, der laver kontraktsforskning, og som ikke laver anden forskning eller videnformidling

Hvem opfylder betingelsen?

- Universiteter
- Rene forskningsinstitutioner
- En virksomhed, der aldrig leverer ydelser mod betaling
- En virksomhed eller organisation, som udøver videnformidling mod betaling, men hvor alle fortjenester herfra geninvesteres og bruges til organisationens egen uafhængige forskning eller undervisning m.v. Hvis en del af fortjenesten fra videnformidlingen benyttes til andre ting, f.eks. til udbytte til ejerne eller til at finansiere andre udgifter, så er virksomheden eller organisationen ikke omfattet.
- En virksomhed, der primært laver ikke-økonomiske aktiviteter og i mindre omfang økonomiske aktiviteter (f.eks. kontraktsforskning), og som kan vise en opdeling i regnskaberne mellem de to typer af aktiviteter.

Eksempel:

Organisationen A, som er en selvejende institution, laver bl.a. grundforskning og forskningsprojekter i samarbejde med virksomheder finansieret med offentlige midler og midler fra forskningsfonde m.v. Herudover tilbyder organisationen også kontraktsforskning og rådgivning mod betaling i et mindre omfang.

Denne organisation udøver primært ikke-økonomisk aktivitet.

Eksempel:

Et GTS skal ifølge ”Retningslinjer for Godkendt Teknologisk Service” udstedt af Uddannelses- og Forskningsministeriet bl.a. levere teknologiske tjenesteydelser på markedsvilkår. Det betyder som udgangspunkt, at GTS'er udøver økonomisk aktivitet. Det fremgår imidlertid også af retningslinjerne, at overskuddet skal geninvesteres med henblik på nye forsknings- og udviklingsaktiviteter samt vækst og konsolidering.

Et GTS opfylder derfor betingelsen om at al fortjeneste geninvesteres.

Det er derfor et krav, at enheden på forespørgsel kan redegøre for følgende forhold:

- Har virksomheden ifølge sine regnskaber indtægter fra salg af tjenesteydelser m.v.?
- Er der opdeling i regnskabet mellem kommercielle og ikke-kommercielle aktiviteter?
- Hvordan anvendes overskuddet fra salg af tjenesteydelser m.v.?
- Er virksomheden forpligtet til at geninvestere alt overskud fra kommercielle aktiviteter?

b. Enheden har forskning eller videnformidling som sin hovedopgave

Enheden skal have enten forskning eller videnformidling som sin hovedopgave. Enheden behøver ikke at udøve både forskning og videnformidling.

Hvor kriteriet om økonomisk aktivitet, jf. ovenfor, handler om, hvad enheden faktisk foretager sig af aktiviteter, handler kriteriet om hovedopgave mere om, hvad enhedens erklærede mål er. Dette afhænger mere af, hvad der fremgår af lovgrundlaget, offentlige tilladelser eller vedtægter osv., jf. nærmere nedenfor.

Man kan altså i princippet godt have et formål ifølge vedtægter m.v., som falder inden for rammerne af forskning og videnformidling, men stadig falde for kriteriet om økonomisk aktivitet, hvis man f.eks. i praksis hovedsageligt laver kontraktsforskning. Omvendt kan man også godt primært lave almennyttig ikke-økonomisk forskning, men hvis man er en del af en samlet organisation, der har en anden hovedopgave, vil man falde for kriteriet om, at forskning eller videnformidling skal være den primære hovedopgave for den samlede enhed.

Hvad der ligger i ”forskning” eller ”videnformidling” er defineret i rammebestemmelserne (2014/C 198/01) pkt. 19 a og b samt pkt. 15 v).

Af pkt. 19 fremgår følgende:

”a) forskningsinstitutioners og forskningsinfrastrukturens primære aktiviteter:

- *uddannelse med henblik på flere og bedre kvalificerede menneskelige ressourcer. Offentlig uddannelse, der er organiseret inden for det*

nationale uddannelsessystem, som enten helt eller primært er finansieret af staten, og som er under statens tilsyn, anses for en ikke-økonomisk aktivitet i overensstemmelse med retspraksis og Kommissionens beslutningspraksis og som forklaret i meddelelsen om statsstøttebegrebet og meddelelsen om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse

- uafhængig FoU med henblik på at opnå mere viden og bedre forståelse, herunder FoU-samarbejde, hvor forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen deltager i reelt samarbejde
- bred formidling af forskningsresultater på et ikke-ekskluderende og ikke-diskriminerende grundlag, for eksempel gennem undervisning, databaser med fri tilgængelighed, fri publikation eller fri software

b) videnoverførselsaktiviteter, hvor de udføres enten af forskningsinstitutionen eller forskningsinfrastrukturen (herunder deres afdelinger eller datterselskaber) eller i samarbejde med eller for en sådan enhed, og hvor alle fortjenester fra disse aktiviteter geninvesteres i forskningsinstitutionens eller forskningsinfrastrukturens primære aktiviteter. Disse aktiviteter har ikke-økonomiske karakter påvirkes ikke ved, at tredjeparter leverer disse ydelser gennem åbne udbud. (Understreget her).

Hvad der forstås ved "videnoverførsel" er nærmere defineret i pkt. 15 v:

"»videnoverførsel«: enhver proces, der har til formål at indhente, samle eller udveksle eksplicit og implicit viden, herunder færdigheder og kompetencer i forbindelse med både økonomiske og ikke-økonomiske aktiviteter, som f.eks. forskningssamarbejde, rådgivning, licensering, stiftelse af udbydervirksomheder, publicering og mobilitet blandt forskere og andet personale, der arbejder med disse aktiviteter. Ud over videnskabelig og teknologisk viden omfatter det andre former for viden, som f.eks. viden om brugen af standarder og forskrifter for dem, og om betingelserne ved reelle driftsforhold og metoder til organisatorisk innovation, samt forvaltning af viden i forbindelse med identificering, erhvervelse, beskyttelse, forsvar og udnyttelse af immaterielle aktiver".

Der kan altså være tale om 1) offentlig uddannelse organiseret inden for det nationale uddannelsessystem, 2) uafhængig forskning og udvikling, 3) bred formidling af forskningsresultater på et ikke-ekskluderende og ikke-diskriminerende grundlag, eller 4) indhentning, indsamling eller udveksling af viden.

Det er ikke alle enheder, der laver forskning eller videnformidling, der falder ind under definitionen. Det er et krav, at forskningen eller videnformidlingen skal være enhedens hovedopgave.

En organisation kan godt opfylde definitionen på en forsknings- og videnformidlingsorganisation, selvom den kun laver videnformidling og ikke laver egen forskning. Hvis hovedopgaven kun er videnformidling, vil det ofte være afgørende, om aktiviteterne har karakter af økonomisk aktivitet eller ej, jf. betingelse nr. 1 ovenfor. Kun hvis det er ikke-økonomisk aktivitet, kan der være tale om en forsknings- og videnformidlingsorganisation. Som også omtalt ovenfor er kerneeksempler på ikke-økonomisk videnformidling bl.a. generel uddannelse på læringsinstitutioner eller bred formidling af forskningsresultater.⁶

Hvad vil det sige, at hovedopgaven skal være forskning eller videnformidling?

Det er et krav, at den samlede enhed har forskning og videnformidling som sin hovedopgave. En institution eller virksomhed kan have flere opgaver eller formål.

En brancheorganisation vil typisk ikke have forskning og videnformidling som sin hovedopgave. Der kan godt være afdelinger i organisationen, som har til formål at lave forskning og videnformidling, men den samlede enhed – altså brancheforeningen som sådan – har sædvanligvis *ikke* forskning og videnformidling som sin hovedopgave. Derfor kan forskningsafdelingen ikke ansøge som en selvstændig forsknings- og videnformidlingsinstitution. Det afgørende i denne situation bliver derfor, om forskningsafdelingen kan påvise, at den i realiteten ikke er en del af samme enhed som brancheorganisationen, jf. afsnit 1 ovenfor – f.eks. fordi den har egen selvstændig og uafhængig bestyrelse og kun deler sekretariatsfunktion med brancheorganisationen.

Det er altså ikke nok, at forskning eller videnformidling er ét blandt flere formål eller opgaver. Det skal være en hovedopgave. Det betyder, at det afgørende er, hvad institutionens ”kerneområde” er. Hvis forskning eller videnformidling sker i tilknytning til andre aktiviteter, f.eks. for at understøtte et generelt formål om at fremme en bestemt branches interesser eller for at forbedre patientbehandling, falder institutionen som sådan udenfor definitionen.

Hvordan finder man frem til, om enhedens hovedopgave er forskning eller videnformidling?

Enhedens hovedopgave kan f.eks. fremgå af følgende:

- Lovgrundlaget for institutionen, hvis et sådant findes. Det fremgår f.eks. af universitetsloven, at universiteters formål er at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse. Universiteter er et kerneeksempel på en institution, som har forskning og videnformidling som sin hovedopgave.
- Hvis institutionen har et mandat fra staten eller en offentlig tilladelse, vil institutionens hovedopgave kunne fremgå af mandatet eller tilladelsen. GTS'er skal f.eks. godkendes af uddannelses- og forskningsministeren, og det fremgår af retningslinjerne for GTS'er, at deres formål bl.a. er at bidrage til en bedre og mere effektiv viden- og teknologianvendelse i dansk erhvervsliv og

⁶ Se hertil også den generelle gruppefritagelsesforordnings pkt. 28-32.

Bilag 2 til fondens vejledning om tilskud

således øge innovation, produktivitet og vækst i samfundet. Et GTS er et eksempel på en institution, der har videnformidling som sin hovedopgave.

- Institutionens hovedopgave kan også fremgå af vedtægterne, hvis der f.eks. er tale om en fond eller en forening.

Eksempel: Universitetsloven

Alle universiteter under Uddannelses- og Forskningsministeriet er underlagt universitetsloven. Universiteternes formål er beskrevet i § 2, hvor følgende fremgår:

”Stk. 1. Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder [...]”

Det fremgår, at universiteterne har forskning som (hoved)formål, og det lever derfor op til kravet om hovedopgaven.

Eksempel: Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'er)

GTS-institutterne er private almennyttige institutioner, der godkendes af uddannelses- og forskningsministeren. GTS'ernes formål, opgaver mm. fremgår af ”Retningslinjer for Godkendt Teknologisk Service” udstedt af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Af retningslinjerne fremgår bl.a., at GTS'er både skal udvikle ny viden og sprede denne viden.

GTS'erne lever derfor op til kravet om, at hovedopgaven skal være forskning eller videnformidling.

Eksempel på enheder, der ikke har forskning eller videnformidling som deres hovedopgave, og som dermed ikke kan søge som en forsknings- eller videnformidlingsinstitution:

- En afdeling, som er en del af en større virksomhed eller organisation, hvor afdelingen har til formål at udøve forskning eller videnformidling, men hvor virksomheden/organisationen som sådan har andre hovedopgaver.
- En rådgivningsvirksomhed, der formidler viden via nyhedsbreve

Eksempel på enheder, der har forskning eller videnformidling som sin hovedopgave:

- Selvejende forskningsfonde, som ifølge deres vedtægter har til formål selvstændigt at udøve forskning

Det er derfor et krav, at enheden kan redegøre for følgende forhold:

- Er enheden en afdeling i en større organisation eller virksomhed?

Bilag 2 til fondens vejledning om tilskud

- Hvad er hovedvirksomhedens formål eller hovedopgave ifølge vedtægterne?
- Har hovedvirksomheden et mandat fra staten?

c. Enheden er uafhængig

Af definitionen af en forsknings- og videnformidlingsinstitution fremgår som nævnt ovenfor i afsnit 1 følgende:

”Virksomheder, som kan øve afgørende indflydelse på en sådan enhed, for eksempel i deres egenskab af aktionærer eller medlemmer, må ikke have privilegeret adgang til de resultater, der opnås.”

Enheden skal således være uafhængig i den forstand, at visse virksomheder ikke må have privilegeret adgang til de resultater, der opnås i de projekter, der tildeles støtte.

Kravet vil som udgangspunkt være opfyldt, hvis alle forskningsresultater gøre tilgængelig for alle på samme tid, f.eks. ved offentlig publicering. At der skal betales for adgang til resultaterne vil ikke i sig selv betyde, at kravet ikke er opfyldt, hvis betalingen er ens for alle og alle kan få adgang.

Enheden skal kunne dokumentere denne uafhængighed.

BILAG I

DEFINITION AF MIKROVIRKSOMHEDER OG SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER

Artikel 1

Virksomhed

Som virksomhed betragtes enhver enhed, uanset dens retlige form, der udøver en økonomisk aktivitet. Herunder hører også enkeltmandsvirksomheder og familievirksomheder, der udøver en håndværksmæssig aktivitet eller andre aktiviteter, samt partnerskaber eller foreninger, der regelmæssigt udøver en økonomisk aktivitet.

Artikel 2

Antal beskæftigede og finansielle tærskler til afgrænsning af virksomhedskategorierne

1. Kategorien mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på højst 50 mio. EUR og/eller en samlet årlig balance på højst 43 mio. EUR.
2. Ved små virksomheder i kategorien SMV forstås virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning og/eller en samlet årlig balance på højst 10 mio. EUR.
3. Ved mikrovirksomheder i kategorien små og mellemstore virksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 10 personer, og som har en årlig omsætning og/eller en samlet årlig balance på højst 2 mio. EUR.

Artikel 3

Typer af virksomheder, som tages i betragtning ved beregning af antal beskæftigede og beløbsstørrelser

1. Ved »uafhængig virksomhed« forstås enhver virksomhed, der ikke betegnes som partnervirksomhed, jf. stk. 2, eller som tilknyttet virksomhed, jf. stk. 3.
2. Ved »partnervirksomhed« forstås alle virksomheder, der ikke betegnes som tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, og mellem hvilke der består følgende forbindelse: en virksomhed (den overordnede virksomhed) besidder alene eller i fællesskab med en eller flere tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, 25 % eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne i en anden virksomhed (den underordnede virksomhed).

En virksomhed kan dog stadig betegnes som uafhængig, dvs. uden partnervirksomheder, selv om 25 %-tærsklen er nået eller overskrides, hvis der er tale om følgende investorkategorier, forudsat at disse hverken enkeltvis eller i fællesskab er tilknyttet den pågældende virksomhed som defineret i stk. 3:

- (a) offentlige investeringsselskaber, venturekapitalselskaber, fysiske personer eller grupper af fysiske personer, der regelmæssigt udøver virksomhed som venturekapitalinvestorer og investerer egne midler i ikke-børsnoterede virksomheder (»business angels«), forudsat at disse »business angels« samlet investerer under 1 250 000 EUR i en enkelt virksomhed.
 - (b) universiteter eller nonprofit-forskningscentre
 - (c) institutionelle investorer, herunder regionaludviklingsfonde
 - (d) selvstyrede lokale myndigheder med et årligt budget på mindre end 10 mio. EUR og færre end 5 000 indbyggere.
3. Ved »tilknyttede virksomheder« forstås virksomheder, mellem hvilke der består en af følgende former for forbindelse:
 - (a) en virksomhed besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne eller deltagerne i en anden virksomhed
 - (b) en virksomhed har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet i en anden virksomhed
 - (c) en virksomhed har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i medfør af en med denne indgået aftale eller i medfør af en bestemmelse i dennes vedtægter
 - (d) en virksomhed, som er aktionær eller selskabsdeltager i en anden virksomhed, råder alene, i medfør af en aftale med andre aktionærer eller selskabsdeltagere i denne anden virksomhed, over flertallet af aktionærernes eller selskabsdeltagernes stemmerettigheder.

Der består en formodning om, at der ikke foreligger bestemmende indflydelse, hvis de i stk. 2, andet afsnit, nævnte investorer hverken direkte eller indirekte blander sig i forvaltningen af den pågældende virksomhed, når der ses bort fra de rettigheder, som de har i deres egenskab af indehavere af kapitalandele.

Virksomheder mellem hvilke der, via en eller flere andre virksomheder, eller med de i stk. 2 nævnte investorer, består en eller flere forbindelser som nævnt i første afsnit, betragtes også som tilknyttede virksomheder.

Virksomheder, mellem hvilke der via en fysisk person eller en gruppe af fysiske personer, som handler i fællesskab, består en eller flere af disse forbindelser, betragtes også som tilknyttede virksomheder, hvis disse virksomheder udøver deres aktiviteter eller en del af deres aktiviteter på det samme relevante marked eller på tilgrænsende markeder.

Som »tilgrænsende marked« betragtes markedet for et produkt eller en tjenesteydelse i et foregående eller efterfølgende omsætningsled i forhold til det relevante marked.

4. Bortset fra de tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, andet afsnit, betragtes en virksomhed ikke som en SMV, hvis mindst 25 % af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab.
5. Virksomhederne kan afgive en erklæring om deres status som uafhængig virksomhed, partnervirksomhed eller tilknyttet virksomhed samt om dataene vedrørende de i artikel 2 nævnte tærskler. Selv om kapitalen er spredt på en sådan måde, at det ikke er muligt præcist at afgøre, hvem der ejer den, kan en sådan erklæring afgives, ved at virksomheden i god tro erklærer, at den med rimelighed kan antage, at en enkelt virksomhed eller flere indbyrdes tilknyttede virksomheder i fællesskab eller fysiske personer eller en gruppe af fysiske personer ikke ejer mindst 25 % af den. Sådanne erklæringer bevirker ingen indskrænkning af den kontrol, som er fastlagt i de nationale regler eller i EU-reglerne.

Artikel 4

Data, der skal anvendes ved beregning af antal beskæftigede, beløbsstørrelser og referenceperiode

1. De data, der anvendes ved beregning af antal beskæftigede og beløbsstørrelser, er dataene fra det seneste afsluttede regnskabsår, og de beregnes på årsbasis. De anvendes fra datoen for regnskabsafslutningen. Det pågældende omsætningsbeløb beregnes eksklusiv moms og andre indirekte skatter og afgifter.
2. Hvis en virksomhed på datoen for regnskabsafslutningen konstaterer, at tærsklerne for antal beskæftigede eller de finansielle tærskler, som anført i artikel 2, på årsbasis er overskredet eller ikke er nået, medfører dette kun, at virksomheden får eller mister status som mellemstor virksomhed, lille virksomhed eller mikrovirksomhed, hvis tærsklerne er overskredet i to på hinanden følgende regnskabsår.
3. Hvis der er tale om nyetablerede virksomheder, hvis regnskaber endnu ikke er afsluttet, beregnes de pågældende data på grundlag af et skøn foretaget i god tro i løbet af regnskabsåret.

Artikel 5

Antal beskæftigede

Antal beskæftigede er lig antallet af årsværk, dvs. det antal personer, der på fuld tid har arbejdet i den pågældende virksomhed eller for denne virksomheds regning i løbet af hele det pågældende år. Arbejde præsteret af personer, der ikke har arbejdet hele året, personer som har arbejdet på deltid, uanset arbejdsforholdets varighed, og sæsonarbejdende indgår som brøkdeler af årsværk. Til beskæftigede medregnes:

- (a) lønmodtagere
- (b) personer, der arbejder for virksomheden, har et underordningsforhold til denne og sidestilles med lønmodtagere i national ret
- (c) aktive virksomhedsejere
- (d) partnere, der regelmæssigt arbejder i virksomheden og nyder godt af økonomiske fordele fra virksomhedens side.

Lærlinge og elever under erhvervsuddannelse, som har indgået en lærlingekontrakt eller en erhvervsuddannelseskontrakt, medregnes ikke i antal beskæftigede. Barselsorlov og forældreorlov medregnes ikke.

Artikel 6

Fastlæggelse af data om en virksomhed

1. Er der tale om en uafhængig virksomhed, fastsættes dataene, herunder antal beskæftigede, udelukkende på grundlag af denne virksomheds regnskaber.
2. Er der tale om en virksomhed, der har partnervirksomheder eller tilknyttede virksomheder, fastsættes dataene, herunder antal beskæftigede, på grundlag af virksomhedens regnskaber og andre data eller — såfremt sådanne foreligger — virksomhedens konsoliderede regnskab eller de konsoliderede regnskaber, hvori virksomheden indgår ved konsolidering.

De i første afsnit nævnte data forenes med dataene for den pågældende virksomheds eventuelle partnervirksomheder, der er umiddelbart over- eller underordnet denne. Foreningen sker proportionelt med den højeste af enten den procentvise andel af kapitalen eller af stemmerettighederne. Er der tale om gensidig deltagelse, anvendes den højeste af disse procentsatser.

Til de i første og andet afsnit nævnte data lægges 100 % af dataene for eventuelle virksomheder, der er direkte eller indirekte tilknyttet den pågældende virksomhed, og som ikke allerede indgår i regnskaberne ved konsolidering.

3. Ved anvendelsen af stk. 2 er dataene for virksomheder, der er tilknyttet den pågældende virksomhed, de data, der fremgår af deres regnskaber og andre data, i konsolideret form, såfremt denne findes. Dertil lægges 100 % af dataene for virksomheder, der er tilknyttet disse partnervirksomheder, undtagen hvis deres data allerede indgår ved konsolidering.

Ved anvendelsen af stk. 2 er dataene for virksomheder, der er tilknyttet den pågældende virksomhed, de data, der fremgår af deres regnskaber og andre data, i konsolideret form, såfremt denne findes. Til disse føjes proportionelt dataene for eventuelle partnervirksomheder til disse tilknyttede virksomheder, der er umiddelbart over- eller underordnet disse, hvis de ikke allerede indgår i det konsoliderede regnskab i et forhold, som mindst svarer til den procentsats, der er fastsat i henhold til stk. 2, andet afsnit.

4. Hvis antallet af beskæftigede i en given virksomhed ikke fremgår af det konsoliderede regnskab, beregnes antallet ved proportionel forening af dataene for de virksomheder, som denne virksomhed er partnervirksomhed med, og med tillæg af dataene vedrørende de virksomheder, som den er tilknyttet.
